

Ügyszoba Országut Kunewalder ház
Lukács és társ. nyomdájában. Egyedül
itt fogadtatnak-el az előfizetések is.

Előfizetés.

	Pesten.
Félévre helyben	6 ft. pp.
Negyed évre	3 ft. pp.
Egy hónapra	1 ft. pp.

Felelős szerkesztő: **Lauka
Gusztáv.**

Vidéken előfizethetnek minden posta-
hivatalnál.

Előfizetés.

	Vidéken.
Három hónap vidékre	3 ft. 24 kr.
Hat hónap	6 ft. 48 kr.
Egy év	13 ft. 36 kr.

**Kiadó
Lukács László.**

(D O N G Ó.)

A dilettansok.

Senki sem szerényebb, mint a Genie, senki sem remegőbb mint a valódi művész, s a művészi világban szárnyakkal haladnak, a valódi életben félve lépnek fel. Igen jól ismerem Göthe mondását: „csak a rongyok szerények“ de Göthe ekkor azon rongyos szerénységet értette, melyből miként Anthisthenes szagatott köpenyéből, a cynicus szerénytelenség szentelenül előkucskál. Soha sem élt valami nagyobb szerű Genius, mely egyenesen hatolt volna le a halhatatlanság templomába, sőt a nagy szellemek között a legnagyobb is, hosszabb vándorlások és bolyongások után juthatott be az érdeklött kapun. Egészen másként áll a dolog dilettánsokkal! Miután a föld fölébe nem emelkedhetnek az eget sokkal közelebb gondolják, mint azok, kik magasabb álláspontot foglalának el.

A dilettáns azonnal mint mester potyog alá a menyekből, s azonnal erőszakkal tör be a halhatatlanság templomába. Nem várja míg elismerést arathat, maga fon magának borostyánkoszort, és saját ujjaival bigyeszli halantéka körül, sokkal nagyobb gondot fordít saját személye, mint terményei kellő megismerésére, s sokkal nagyobb előnyt tulajdonít az ön maga által készített tömjénfüstnek, mint műveinek, melyeket kizárólag maga csodál.

A dilettáns főleg abban különbözik a művésztől, hogy a művészetben nem ismer nehézségeket. Ő nem törekszik, mint a valódi művész egy műzsával jöhetni szorosabb viszonyba, hanem mint a tekejátész, mind a kilenczet szeret-

né seperni. A műkedvelő nem eszik, hanem fal a művészet eledeléből.

A műkedvelőt nem kell a dilettánsal, valamint a műkedvelést a dilettantizmussal összezavarnunk. A műkedvelő hódol a művészetnek, mert lelkét nemesíti, s szellemét felemeli, ő hívő de nem pap. Imádja a művészetet, s való áldozatot hoz számára, míg a dilettáns maga magát imádja, s a művészetet föláldozza hiúságának.

Sokan ezen itéletet a dilettánsok ellenében nagyon is keménynek találják, de bizonyosan egy dilettáns sem fog azért neheztelni, miután magát mindenik mint valódi művészt tekint. Megvallom azonban olvasóimnak, hogy én a dilettantizmus ellen magán okokból is ellenszenvvel viseltetem, igen sok gyötrelmeteljes órákat, s nyugtalan éjeket okozott már nekem az egyszer másszor. A dilettantizmus engem mint valami rosz lélek ezer különböző utakra kísértett. Nagy Váradon egy Bogdány nevű énekes alakjában csaknem örültté tett. Ezen ember egy tőlem csaknem félujnyi fallal választott szobában féléjszakánként elnyávogott „Nézétek milly bájosan ragyog a reg“ még pedig olly hangon, hogy bájosan lehetett kívenni éhes medve, vagy valami ingerelt bikatorokból jő-e azon hang. Ezen hangban öszpontosulva volt minden, mi egy egészséges emberi fület kétségbe ejthet.

Négy hétig kellett ezen énekest hallgatnom. Végre elhagyott békétürésem, s egy reggel meglátogattam. Épen fölöstökömnél ült, de mely fölöstököm megjárta volna ebédnek is. Sodar, sajt, tojás, és fehérkenyér-gulák között ült, s termete mutatta, hogy ezen gulának vitézileg fog

megfelelni. Közel egy öl magas volt, vastagsága arányban állott magasságával elannyira, hogy czélszerűbbnek találtam szeliden mint durván szólítani meg.

Miután látogatásom okát megkérdezé, először az emberiségről kezdtem beszélni általánosságban, azután az öt különböző emberi fajokról, Nagynehezen a polgárosodott európaiakra jövék, végre az európaiak művészi képzettségükre. Ezen mintegy negyedóráig tartó bevezetés zsarnoktól a legnagyobb figyelemmel kísértetett. Mind-ez azonban kedves elfoglalkodottságában épen nem hátráltatá. A legnagyobb ügyességgel kopogtatta, s vámpyr módra szopogatta ki a tojásokat minden legkisebb zavar nélkül nyeldeste a sódar után a sajt és azután a kenyérszeletkéket. Nem pusztán durva empiricus, hanem valódi talentum ült előttem s amint a bevezetést végeztem, végezte ő is valódi művészi praecisioval fölöstökömét. Nyugodtan törülte meg kezét, száját s székét valamivel közelebb helyezé székemhez, épen midőn az énekművészetéről kezdék értekezni. Megemlékeztem beszédemben Orpheus, Arion, Homer, Pindar, Davidkirály, Virgil, és Horácrról kik mindannyian hités énekesek valának; bele csavarodtam az enyelgő és mesterénekesek históriájába, s természetes folyam nyomán az operanékesekre jövék. Az operanékesek után a hallgatók a közönség következett, a hallgatók után a fülek, a fülek után a fülek zúgása, — s most végre kitézött czélotomat értem el.

Kevés ideig szünetet tartottam, vizsgálendő, milly hatást gyakorol értekezésem. Szörnyeteg hallgatóm egész nyugalommal helyezé az

asztalra a törülkendőt, egész nyugalommal piszkálta ki fogait, s egész nyugalommal felelt: „Az emberiségről kezdett általánosságban beszélni, s különvéve a fülek zúgásáról végezte beszédét. Mi köze önnek az emberiséghez, s mi közöm nekem a fülek zúgásához?”

„Uram, ha ön résztvevő kebellet viseltetik az emberiség iránt bizonyosan kimélettél fog azok iránt viseltetni, kik a fülek zúgásától kinoztatnak — és uram — folytatám szelidebben — én e bajban szenvedek“

„Miatán orvos nem vagyok — felelt a szörnyeteg — absolute nem vagyok képes ön baján segíteni“

„Mégis uram! — folytatám hirtelen — ön egyedül segíthet rajtam“

„Uram — szólt zsarnokom — én nem éneklek azon célból, hogy betegeket gyógyítsak, én művészszeretettől, belső ösztönből éneklek, én éneklek...“

„Elértett édesem — szakítám meg — én szobaszomszédja vagyok, szerencsétlen szobaszomszédja, szobaszomszédja, kinek fülzúgásai ellen az álom egyetlen orvosszerszámja álmaidat ön éneklése összerombolja“

„S mi közöm nekem ahhoz!“ felelte szörnyeteg irtóztató nyugalommal.

„Nem énekelhetne ön nappal?“ kérdezém félig esdekelve, félig haraggal.

„Nappal énekeljek! ? parancsolhatok én a lelkesedésnek, mondhatom én geniusomnak: most menj; most jöj, nem akkor kell énekelni midőn a belső ösztön szorít és kényszerít!“

„De az isten szent szerelmeért! hiszen talán Geniusa nem álomjáró, nem holdkoros, hogy akkor mázskáljon, midőn más becsületes emberek nyugodnak!“

„Mi közöm nekem a becsületes emberek nyugalmához“ válaszolt gyötrörsz ellemem; a művészt maga magának a cél, — én nem azért éneklek, mert énekelnem tetszik, hanem mert énekelnem kell, mert egy szent hang belülről szól, énekelj! énekelj! énekelj!“

„De kérem hát miért énekl minden ember ugyanazon dalt, miért énekl folytonosan, mily fenségesen sugárzik a reg“ mi nem csak, hogy nem szép, hanem még mellé hazugság is. Hát egy magyar őszi alkony fenséges reg?“

„Bennem reg van — felelt az énekes lelkesülten — keblemben reg van, ha mindjárt Nagyváradon őszi alkony van is. Törődik egy művész énekes a durva valósággal? a művész énekes Olaszhon tavaszi egéről énekel akkor is, mikor Nagyváradon havazik, s a Körös folyamat jégta-
karó fedezi“

„De uram — szóltam dühösen — önnek kemény bas-hangja van, hogy énekelhet ön olly dalt, melly a legvékonyabb tenór számára iratott“

„De uram — válaszolt szomszédom nyugalommal — nem abban áll-e a valódi énekes művészete, hogy a hangokat legyőzi? nem csudálatra méltó, ha egy tenór Sarustro, Bertram. Gáspár parthie — ját énekl? az isteni művésznek semmi sem lehetlen?!

„Uram ön engen kétségbeejt!“

„Mi közöm hozzá?“ s kérdezé nyugalommal.

„Ön kikerget ezen épületből“ kiálték eszeveszetten.

„Ön nem első, utósó kívül ez történt, szobámat három évre bérlettem.“

Indulattal hagytam el veszett szomszédomat, s még az nap más lakot keresék.

(folytatatik)

A coelibatust illetőleg.

Ti minden gyermekeiteket szerető apák s anyák, halljátok az aggodalmat, melly a papi nőszülés esetében, már is néhány papban félelemmel keletkezik, kérdvén:

Mi lesz gyermekeinkből? Mogmondom én halljátok: Isten képére és hasonlatosságára teremtet ember. Többet alig ha tudok. Vagy talán a kérdésnek más a veleje: miként fognak megélni? Erre feleljen szent írástok: „Tekintsétek meg az égnek madarait, mivel nem vetnek, sem nem aratnak, sem csűrökbe nem gyűjtenek, s a mennyei atya táplálja azokat. Nemde ti sokkal többek vagytok azoknál? (Máthé 6. 26) És a ruházatról miért aggódtok? tekintsétek a mezők liliomait mint nőnek nem dolgoznak sem nem fonnak. (Máthé 6. 28.) Mondom pedig nektek, émg Salamon sem öltözött az ő dicsőségében, mint egy ezek közül: (Máthé 6. 29.) Tehát azon mennyei atya, ki a föld milliárd gyermekeit annyi szeretettel táplálja, a papokat, mint az ő szolgálóinak magzatairól sem fog megfélemedezni.

Nincs földünk? Igen tehát nem lesztek földesurak; nemde? Pillantsatok Máthé 8 r. 20 v. a hol Krisztus így szól: A rókáknak üregeik vannak, az ég madaraink fészkeik, az ember fiának pedig nincs annyi helye, mellyre fejét lehajthassa. A ti fiaitoknak bizonyosan lesz, sőt igen soknak közületek bölcsői s fűrésztő teknői ezüstből készülhetők, mint Napoleon fiaé. És mit mondjunk a polgári állapot földicsőitet polczáról? A testvériség, az egyenlőség nem csupán a bárói s grófi címeket állítandja föl bálványul, hanem az Isten ragyogó adományát: a művelt észt, a rényekkel ékes kebelt. Példát is mondok: Keith porosz tábornok nem házasodott, de gyermekeket egy okos és tisztességes leánnyal még is nemzett; akarta, hogy gyermekeinek személyes tulajdonok, nem rang és születés kölcsönözze az állodalombani fényes helyhezést. Keith apai kötelességét bevégezte.

Papok! legyetek mint férj és apa példa az élet mindennapi jeleneteiben mutassatok józan életet, jámborságot, isteni félelmet. A nép abból, hogy miséztek, esztek, ruháskodtok magányosan, nő, gyermekek nélkül játszva, vígadva futtok az élet pályáján, példát nem vesz. Hanem példát vend, ha nejeitekkel szép egyetértés és szeretetben élendetek, s gyermekeiteket igaz keresz-

tényekké, s lelkes hazafiakká növelenditek.

Ekkor Isten és ember előtt kedvesek lesztek, visszaadja a magyar haza is ama közszereleket és tiszteletet, mit belszerkezetetek roppant hiányai miatt eddig nélkülöztetek. Ekkor egy általános tiszta benső reformot czlszerűen tervezhetek, de előbb nem. Ekkor fölállíthatatik a római censori hivatal, melly az erkölcsiségre kellő fiyemet fordítand.

Isten velünk.

Barna A.

Ördögsekér.

Széchenyi mikor a lipótvárosi ligetet tervezte s alakítá, alig ha gondolta hogy az Jerusálemmé fog válni, — nyolcz tizedrésze a közönségnek alig ha emancipálandó néposztályból áll naponkint, azért jó volna ha a liget iránt — valamelyik képviselő következő törvény-javaslatot nyujtana be a háznak elfogadás végett. —

Törvényjavaslat a liget használásáról.

1 §. A liget a közönségé, annak használata következő renddel történik. —

2 §. Egy héten hat nap a keresztelteké.

3 §. Hetedik nap (Szombaton) kirekesztőleg az israel maradékaiké. —

4 §. Ha a kereszteltek napjain israel fia vagy leánya ott megjelenik — tüstént kereszteltessek meg. —

5 §. Ha keresztelt ott a 7-dik napon megjelenik, tétessék zsidóvá. —

6 §. Dajka gyermekekkel esti 6 órán túl be nem bocsájtatik.

7 §. Gyermekek nélkül — ha szép csak kilencz óra után fog bebocsáttatni.

8 §. Ezen törvény végrehajtásával a belügyminister rendőri osztalya bizatik meg.

I.

Ideál.

„Lágy vágy ölén, alig mult kólikám,
Fájdalmain szendén merengék én,
De rám kacsint a tyukszemű remény,
Leásított órák emléksorán.

S kéjben fetregő óhaj ront reám
A délharang gyomorbájló neszén,
Ábránykoibászok árnya leng felém —
S fíffintyos kedvem éhes mámorán.

Minörításban maradt első magyar minister.

Röt szárnyakon feltűnt egy ideál,
Zengém magamban: „Ő, vagy a halál!”
S szájatva a bikába nyargala.

S eszményképét már transzirozza most,
Mert mi úgy ihleté a potrohost:
„Az ideál egy sült kappan vala.”

II.

A sült kappanhoz.

Üdvözlég, oh sült kappan, exkakas!
Gyomrom dicső étvágyra lelkesül
Pirkadó melled ihletásitól;
S szűz vonzatban korog feléd a has.

Kebledre gyöngysorokként nem avas
Szalonna van spékelve ékszerül:
Megenni téged egyes egyedül,
E föltétel kemény, miként a vas.

S fogam e vágyban élessé fenődött.
Szivdobbanásom gyomromhoz ütődött,
És leharaptam balczombját legott;

E kappan elbájolt engem küszködöt,
Az étvágy győzött — s mind megettem őt.
S e győzelem kéjdühbe ringatott.

Párbeszéd.

Habakuk. Mamselkám, nem volna kedve
velem Londonba kirándulni?

Afanasia. Maga kis hamis! hogy gondol
ollyasmit, hiszen, egyikünk se tud angolul.

Habakuk. Luxus! megpengetem tallérjai-
mat, s azt mondom: God dam! s erre akármelyik
liba megért.

Epedés Minkuczához!

Minkuczám el kell önt hagynom,
Meg kell sülnöm, meg kell fagynom,
Ha nem látom!

Pedig oda lenn Szegeden
Egyebet nem teszek, hanem
Számát tátom!

De a hazámért lemegyek,
Habár ordítok, s könnyezek,
Minkuczámért.

Majd, ha vitézül megtérek
Minkuczám kezéből kérek
Harczi babért.

A midőn a bomba repül
Emlékemben felmelegül
Bájós képed.

Te a visiók országát
Mit transcendens poesis ád
Szét nem téped.

Kétszer nehezebb lesz válni
A föld fenekére szállni
Illy kedélyben.

De te mint a csillag szeme,
Úgy fogsz reám tekinteni le
A harc éjben. —

Képzelem majd, ha megtudod,
Hogy egy pár rácz elragadott
Mint sirsz s böngöl,

De a rácz azt fel sem veszi,
Ő azt mind gyönyörből teszi
S a jó kedévből.

Ő a tigrisnél nem kegyesb
Néki az ember nem becsesb
Mint a madrácz —

Tapló, pókháló vagy kender;
Mert ő nem érzékeny ember
Hanem vadrácz.

Egész élete csupa prósa
Nála a lant rara cosa
Nem quitároz

Hanem üt rág rombol kapdos,
Kartácsol puskáz és vagdos
S bombardiroz.

Azért rózsám, ha elveszek
Az igaz, bolondot teszek
De nem bánom,

Életemet fel sem veszem —
De isten ugyse szép kedvesem
Ám sajnálom.

Pest Aug. 18.

Ma délután öt órakor tartatott a honvéd-
tüzérek csatatüze a kereszturi sikon, válogatott
közönség előtt.

Mielőtt a honvédtüzérek működéséről szóla-
nék mindenek előtt a derék, lelkes, és igaz hazafi
Makk parancsnoknak kell százszoros köszö-
netet nyilvánítanom. Makk volt ki először fi-
gyelmeztetett bennünket tüzéség felállítására,
Makk volt, ki a felállított tüzéséget ernyedellen
szorgalommal betanította, és ismét Makk leend,
ki a tüzéséget harciba kísérendi: A magyarok
istene áldja meg érette.

Fiatl tüzeink tanulási idő rövidségéhez
képest valóban jelesen viselék magokat, különösen

a deszka czélvonal balszárnyát fenségesen meg-
dolgozták, főleg azonban a granátokkal működé-
nek kitünőleg, oly biztossággal, s oly jó irány-
ban repültek a granátok, s az ezekből szerteszá-
ló golyók, hogy nem egy emberi alak, de egy
madár is alig férhetett el sérthetetlenül a golyózá-
por között, egész hosszában szét volt dűlva a
deszkaczelvonal, s különösen a czélpont allja
deszka foszlányokban oszlott szét. Legjobban
lőtt a 2 szám. Lehetlen még kinem emelnünk fiatal
tűzbarátaink, és testvéreink működés alatti hig-
gadtságát és komoly egykedvűségét. Mintha évek
óta kezelték volna e mesterséget oly nyugodtan
bántak ágyuikkal, nem tükrözé magát lelkes ar-
caikon remegés, nem látszott kezdéseikben sze-
lesség.

Barátaim, tesvéreim, hazámfiak legyetek foly-
tonosan kitaratószorgalmuak s béketűrők, mi-
után édes hazánkat minden oldalról vész fenye-
geti, egykoron babért kötend a haza homlokaitok-
ra; ha pedig vérzenünk kell áldva fog említeni az
utókor, és maradék.

Néhány nap mulva a táborba mennek tüze-
reink, a magyarok istene adjon győzelmet fegy-
vereiknek.

Lauka Gusztav

Telegraphi Sürögöny.

Nagy Istvánnak Jászberénybe.
Azt írja ön egy hosszúsas levelében, hogy a ha-
za sorsán desperál. Édes ur ennél nincs könnyebb,
sem pénzbe sem fáradságba nem kerül. Menjen
ön le kérem a ráczok ellen, ennél nincs jobb or-
vosság a desperatio ellen.

Bogyó Mihál barátomnak Nagya-
kár olba. Édes Miskám kérdésemre vedd fele-
letül, hogy ott, hol bizonyos dolgaid lehetnek,
egyedül a magyar nyelv szükséges.

Gr. Vay Lászlónak. Édes Laczim tu-
dasd velem hol vagy? fontos közleni valóim vol-
nának! kétszer írtam, de levelem bontatlanul jött
vissza, azon jegyzéssel, hogy nem találtak fel.

Kelemen Károlnak félegyházra
Az ellenem irt viczczen sokat nevettem, noha a
píze orr rágalom, mert nekem Lisznyai Kálmán
szerint görögmetzsü orrom van. De a vers
Elizhez brutális. Különbö franko az efféle szá-
márságokat is szívesen fogadom, miután egy pár
hétig még minden izgatottságom mellett is tudok
nevetni!

Jámbor Pálnak Pali meddig halasztga-
tod még ígéretedet, azt irtad, hogy irsz, s ed-
dig még egy betűt sem küldöttél, ha így folytatód
verjen meg a rácz eső.

Eleonorának. Nagysám novellát kül-
dött. Köszönet szives részvéteért. Mindazáltal
őszintén meg kell vallanom, hogy öntől jobban
szeretnék más ciziket.

Kallos István plébános urnak
Erdődre. Kedves tisztelendő atyám, epedve
várom az öt akó füstöt.